

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

סוגיות לימודי מגדר: בין טקסט, זהות ותרבות - 54227

תאריך עדכון אחרון 14-08-2017

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי מגדר

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

הטפסים: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר דורית אשור

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Ashur.Dorit@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיום מראש, יומם רביעי 13:15 - 12:15

מורים הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יבחן סוגיות מרכזיות לימודי מגדר בהן: מגדר וזהות; מגדר ומיניות; התפתחות הזיהות הפסיכוסוציאלית והמגדרית; מגדר, קריאה וכתיבה; אסתטיקה ופסיכולוגיה "נשית"; אימהות, אבהות וחלוקת העבודה במשפחה; מגדר, לאומיות ואתניות; פוליטיקה של זהויות; גבריות ישראליות. נעמוד על מושגי מפתח ומחלקות מרכזיות ביחס לסוגיות אלה. הדיון ישלב קריאה בטקסטים פמיניסטיים מוכנים במדעי הרוח והחברה וטקסטים עכשוויים, תוך דגש על הזיקנות ועל ההבדלים ביניהם. נבחן את מקורות הכוח והחולשות בעמדות המוצעות בטקסטים אלה, הן בהקשר ההיסטורי והריעוני שבו הם נכתבו, והן בהקשרים עכשיים. כמו כן, נבחן את תרומתם ודרכי ישוםם בהקשר הישראלי.

הדיון יعتمد על גורמים שונים שהשפעו על השנתנות והשתכללות הדיון בסוגיות השונות, כגון: מחלקות פנים-פמיניסטיות והתפתחות הפמיניזם הפוסט-מודרני בתחום ידע שונים (ספרות ופרשנות, פסיכואנליה, דקונסטרוקציה, פוסטקולוניאлизם, תיאוריה קוירית ועוד).

הקורס יציג את הזיקנות שבין האיש, התיאורטי והפוליטי בסוגיות הנדנות, ואת האופנים שבנה מתגלמות זיקות אלה בהתנסויות הקיומיות של הסטודנטיותם בקורס.

מטרות הקורס:

חקירה וניתוח סוגיות מרכזיות לימודי מגדר (בهن: מגדר וזהות; מגדר ומיניות; התפתחות הזיהות הפסיכוסוציאלית והמגדרית; מגדר, קריאה וכתיבה; אסתטיקה ופסיכולוגיה "נשית"; אימהות, אבהות וחלוקת העבודה במשפחה; מגדר, לאומיות ואתניות; פוליטיקה של זהויות; גבריות).

סקירה ולימוד הוגם, מושגי מפתח, נקודות מחלוקת ועמדות מרכזיות ביחס לסוגיות אלה.

בחינה מחדש של טקסטים פמיניסטיים שכוננו את השיח הביקורתית אודוט סוגיות אלה במדעי הרוח והחברה, והערכת תרומתם והרלוונטיות שלהם לדין העכשווי בסוגיות אלה.

ניתוח גורמים שהשפעו על השנתנות והשתכללות הדיון בסוגיות השונות, כגון: מחלקות פנים פמיניסטיות והתפתחות הפמיניזם הפוסט-מודרני בתחום ידע שונים (ספרות ופרשנות, פסיכואנליה, דקונסטרוקציה, פוסטקולוניאлизם, תיאוריה קוירית ועוד).

בחינת והערכת מקורות הכוח והחולשות בעמדות המוצעות בטקסטים אלה, הן בהקשר ההיסטורי והריעוני שבו הם נכתבו, והן בהקשרים עכשיים.

ניתוח תרומתם ודרכי ישוםם של הטקסטים והמושגים השונים בהקשר הישראלי.

בנייה הזיקנות שבין האיש, התיאורטי והפוליטי בסוגיות הנדנות, והאופנים שבנה מתגלמות זיקות אלה בהתנסויות הקיומיות של הסטודנטיותם בקורס.

תוצר למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לתאר ולנסח מושגי מפתח, נקודות מחלוקת ועמדות ביחס לסוגיות מרכזיות לימודי מגדר.

לנתח ולהשווות באופן ביקורתי עמדות ומחלקות בסוגיות מגדר, בשדות שיח וביצוגים תרבותיים שונים. להבחן בזיקות ההתפתחות והדיאלקטיות בין הוגות, פרקטיקות ומושגים פמיניסטיים חלוציים ללימוד מגדרبني זמנו.

לבחון ולהעריך היבטים דכניים והיבטים חתוניים בדינמים בסוגיות מגדר וביצוגם בתחום תרבות

ובשודות שיח שונים. לנוקוט עמדה ביקורתית ומונומקט בסוגיות מגדר תוך שימוש במושגים משודות שיח שונים. לישם מתודות ומושגים שנלמדו בקורס בניתוח סוגיות אחרות לימודי מגדר. לישם מתודות ומושגים שנלמדו בקורס בניתוח תוצרית תרבויות שונים שנוטלים חלק סמי או גלי בכנים עמדות מגדריות. לנוכח (ואולי לצורך) עמדות ופרקטיות חדשות המערערות על עמדות דכניות בסוגיות מגדר.

דרישות נוכחות (%):
80%

שיטת ההוראה בקורס: הוראה פרונטלית, מולטימדיה (דוגמאות ספרותיות, קולנועיות, מוסיקליות וכו'), דיון פתוח, קריאה שוטפת במאמרם ודיון בהם בכיתה, דוחות קריאה ביקורתיים וישומיים, עבודה עצמאית, עבודה מסכמת. שנה, עבודה מסכמת.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
מבוא ומושגי יסוד בחשיבה פמיניסטית ובלימודי מגדר ; האישי הוא פוליטי; מגדר זהות; מגדר ומיניות; מגדר כקטגוריה היסטורית; התפתחות זהות הפסיכוסקסואלית והמגדרית; מגדר, קריאה וכתיבה; אסתטיקה ופסיכולוגיה "נשית"; אימהות, אבותות והורות; מגדר, לאומיות ואתניות; פוליטיקה של זהויות; גבריות.

חומר חובה לקריאה:

- (1) אופנהיימר, יהאי (2011) "עוד חזר הניגן בעורקיכם" - מזיקה זהות יהודית-ערבית", פעים, 125-127, עמ' 408-377.
- (2) ארדריך, לורן (2010) "נתבי השיבה: נשים פלסטיניות בישראל אחרי האוניברסיטה", בתוך: סראב אבו-רביעה-קוואידר ונעמי ויינר-לי (עורכות) נשים פלסטיניות בישראל: זהות יחס' כוח והتمודדות. מכון וילר, הקבוץ המאוחד: ת"א, 123-147.
- (3) בויארין, דניאל (1995) "פרויד ופליס: הומופוביה, אנטישמיות והמצאת אדיפוס". מעבר למיניות – מבחר מאמרים בليمודים הומו-לסביים ותיאוריה קוירית. הקבוץ המאוחד: ת"א, עמ' 272-302.
- (4) בן-צבי מורד, יעל (2011) "האם, הכפר והזיכרון הלאומי", בתוך: רצח אב - מגדר ולאומיות בקולנוע הפלסטיני. רסלינג: ת"א.
- (5) בנגמין, גיסקה (2005) "החידה האדיפלית" ככל האבה: פסיכואנליה, פמיניזם בעית השליטה. אור יהודה: דבר, עמ' 199-149.
- (6) גילברט, סנדра וגבאר, סוזן (2006 [1979] "ראי הקייר של המלכה", בתוך: ינאי ניצה ואחרות (עורכות): דרכים לחשיבה פמיניסטית, האוניברסיטה הפתוחה: רעננה, עמ' 157-203.
- (7) גילמן, פרקינס, שרלוט (1993) "הטפט הצהוב", ורד לאAMILI-MASTERIN ואהבה. עקד, גוננים: ת"א.
- (8) גולדמן, מיכאל (2007) "ילסבול יותר, להיות קרבן": על האסתטיקה של הגוף המרוטש בהוא הלו בשודות למשה שמיר", הגוף הציוני – לאומיות מגדר ומיניות בספרות העברית החדשה. מגדים: ת"א, 298-182.
- (9) גروس, א', זיו, ע' ויסוף ר' (2016). אם יש סקס אחר הביאווו לכאן ונדעהו' – לימודי להט"ב'ים

- וקויריים בישראל. בתוך איל גרים, עמליה צו, רץ יוסף (עורכים), סקם אחר - מבחר מאמרים לימודיים להטבים וקוירים ישראלים, (עמ' 11-50). ת"א: רסלינג.
- (10) דהאן-כלב, הנרייט (2002) "כמה שעת יפה, לא רואים שאת מרוקאית", בתוך: צלרמאיר ופרי (עורכים) קובץ למורה, הוצאה הקיבוץ המאוחד, קנו אדום: ת"א, 174-186.
- (11) دونת, אורנה (2010) "פרו-נטליזם סדוק: נרטיבים של חולדה ואי חולדה בישראל", סוציולוגיה ישראלית י"א, 2 417-439.
- (12) זקל, ט' (2011) "פמיניזם ואמננות נשים בישראל בפתח המאה ה-21 – "צוג ופוליטיקה של זהויות". בתוך: (מ)מודדות – אمنנות והגות פמיניסטית. ת"א: קנו אדום אمنנות, הקיבוץ המאוחד, 181-188, 200-207.
- (13) הלפרן, רוני (2005) "לחחות את הסערות": מורות האם המשוגעת", טקסט, סקם, סקסט: שיתוי האלטרנטיבי של הגוף: סיפורת הנשים הישראלית 1985: 2005. דיסרטציה. אונ' ת"א, תשס"ה
- (15) הקר, דפנה (2008) "abhängig התנדבות לתקין מובנה", הורות במשפט. הקיבוץ המאוחד: ת"א, 147-150, 77-89.
- (16) צו, אפי (2012) טראומה עיקשת, מפתח 5, 55-73.
- (17) יונאי, יובל (2001) "מבט קוירלי על הסכסוך הערבי-יהודי", תיאוריה ו ביקורת 19.
- (18) קונל, ר. (2009 [2005] "הומו סטריטי מאד", בתוך: גבריות. מאנגלית ועד וילקשטיין. פרדים הוצאה לאור, 157-182.
- (19) יוסף, רץ (2010) "לבים חדש את האבדן: מלכוליה, פנטזיה וגבריות בקהלנווע המזרחי החדש". לדעת גבר – מיניות, גבריות ואתניות בקהלנווע הישראלי. הקיבוץ המאוחד, סדרת מגדרים, בשיתוף המכלה האקדמית ספרי: ת"א, 144-163.
- (20) מוסה, ג'ורג' ל. (1985) 2008) "גבריות והומוסקסואליות", לאומיות ומיניות באירופה המודרנית. מרכז זלמן שזר.
- (21) מילט, קייט (1970 [2006]) "תיאוריה של פוליטיקה מינית", בתוך: דלית באום ואחרות (עורכות) למד פמיניזם – מקרה: מאמרים וمسמכים יסוד במחשבת פמיניסטית. תרגום מאנגלית דפנה עמית ודלית באום, סדרת מגדרים, הקיבוץ המאוחד, עמ' 67-107.
- (22) נעמן, יונית (2006) "ידוע שהתיימניות חמוטה במיטה": על הקשר בין ציפיות הפיגמנט לשם התואר פרחה", תיאוריה ו ביקורת 28, עמ' 185-192.
- (23) סיקסו, הלן [1975] (1975) "יציאות, מוצאים, מתקפות", זה עתה נולדה. תרגום הילה קרס, רסלינג: ת"א, 105-155.
- (24) פרויד, ציגמונד (1925 [2002]). "כמה השלכות נפשיות של ההבדל המיני האנטומי", מיניות ואהבה. מגראנית דוד זינגר, עם עובד: ת"א עמ' 194-187.
- (25) קמיר, אורית (2007) "הפמיניזם (המשפט) הבלתי מוגבל של קתרין מקינון", בתוך: ינאית ניצה ואחרות (עורכות): דרכם לחשיבה פמיניסטית, האוניברסיטה הפתוחה: רעננה, עמ' 393-450.
- (26) ריז', אדריאן (1972 [1989]) "זעם וудנה", "בנות ואי מהות", בתוך: ילוד אישה. מאנגלית כרמית גיא. עם עובד: ת"א, 254-292.
- (27) שפרבר, ד' (2011). הבזות: נידה, טומאה וטוהרה באמנות יהודית-פמיניסטית. תיאוריה ו ביקורת – הפרוטוקולים, היחידה להיסטוריה ותיאוריה, בכלל, גלילון 22 – על החושני באמנות.
- (28) Chodorow, J. N. 1990 [1980] "Gender, Relation, and Difference in Psychoanalytic Perspective" in: Claudia Zanardi (ed.) *Essential Papers on the Psychology of Women*. NY Univ. Press: NY and London, pp. 420-436.
- (29) De Marneffe, Daphne (1991) "Looking and Listening: The Construction of Clinical Knowledge in Charcot and Freud", *Signs*, Vol. 17, No. 1 , pp. 71-111
- (30) Gayle, Rubin (1975) "The Traffic in Women: Notes on the 'Political Economy' of Sex", In: Rayna Reiter (ed.). *Toward an Anthropology of Women*. New York: Monthly Review Press, pp. 157-810
- (31) Laqueur, Tom (1986) "Orgasm, Generation, and the Politics of Reproductive

- Biology", Representations: The Making of the Modern Body: Sexuality and Society in the Nineteenth Century*, 14, pp. 1-41
- (32) McDonald, David A. (2010) *Geographies of the Body: Music, Violence and Manhood in Palestine*, Ethnomusicology Forum, 19:2, 191-214
- (33) Shapiro, Judith (1991) "Transsexualism: Reflections on the Persistence of Gender and the Mutability of Sex" In: Epstein, J. and K. Straub (eds.). *Body Guards: The Cultural Politics of Gender Ambiguity*. London: Routledge, pp. 248-278
- (34) Ehrenreich, B. and English, D. (2005 [1978]). *The Sexual Politics of Sickness*. In *For Her Own Good: 150 Years of the Experts' Advice to Women*. USA: Second ed. Anchor books, 120-144

חומר לקריאה נוספת:

רשות:

- אנזלדואה גלויה [1987] 2005. "אזור הגבול / Frontera La - המסתישה החדשה", בתרום: דלית באום ואחרות (עורכות) ללימוד פמיניזם - מקרה: מאמרם ומסמכיהם בסוד במחשבת פמיניסטית (סדרת מגדרים, הקבוץ המאוחד).
- הירש, דפנה (2011). "למאות הנפשיים אין לה הבנה": חינוך אמהות מזרחיות לטיפול 'היגייני' בתינוק בתקופת המנדט", מגדל בישראל: מחקרים חדשים על מגדר ביישוב ובמדינה, הוצאה מכון בן-גוריון, 106-139.
- זיו, עמליה (1999) "דנה אינטנסיבnal", בתרום: 4850 - חמישים לארכבים ושמונה - מומנטים בזיכרון חולdot מדינת ישראל, גלעון מיוחד של תיאוריה וביקורת. עמ' 411-401.
- חקק, יוחאי (2009) "איזהו גיבור? המכובש את יצרו" פוגש גוף גברי חילוני", סוציולוגיה ישראלית. מונטסוקו, דניאל (2003) "זהות מתוך 'זרות': הבניות תרבותיות של גבריות ערבית ביפו", סוציולוגיה הישראלית, 121-155.
- פרל, ג. ופלד, ע. (2005 א'). חווית אבاهותם של גברים אלימים כלפי בת זוגם. חברה ורוחה, 25, 307-340.

- קרון, נ' (2010). כירעה ביד הרוקמת המעתרת את רקיע העולם - עדמת שיח פואטית נשית טרומ מודרניסטית, פוסט-מודרניסטית. בתרום: כירעה ביד הרוקמת - נשים כתובות והטקסט ההגמוני. רמת גן : אוניברסיטת בר אילן, 46-17.
- שדמי, אראללה (2001) "הכמיהה למלאות ההוויה, הcmcיהה אל הכוח: הערות הראשונות על הוויתן של נשים אשכנזיות בישראל", בתרום: יעל עצמן (עורכת) התשמע קולי? "צוגים של נשים בתרבות הישראלית. הקבוץ המאוחד: מכון ון-לייר בירושלים, עמ' 408-426.
- שילה, ג' (2007). "מצבי סיכון ומצוקה של נוער הומו-לסבי" יצאה מהארון - מערכת היחסים בין ההורם לבני הנער", הח'ם בורוד - בני נוער וצעירים הומואים, לסביות, ביסקסואלים וטרנסג'נדרים, ת"א: רסלינג. ע' 92-114, 75-92.

De Marneffe, D. (1991) "Looking and Listening: The Construction of Clinical Knowledge in Charcot and Freud", Signs, Vol. 17, No. 1 , pp. 71-111

Rich, Adrienne (1979 [1971]) "When We Dead Awaken: Writing as Re-Vision", On Lies, Secrets, and Silence- Selected Prose. W.W.Norton & Company: NY & London.

Showalter, E. (1985) "The Rise of the Victorian Madwoman", "Managing Woman's Mind", The Female Malady - Women, Madness, and English Culture, 1830-1980. Penguin Books

Silverstein, L. B., & Auerbach, C. F.(1999) "Deconstructing the Essential Father", American Psychologist, Volume 54: 6.

הערכת הקורס - הרכיב הציען הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %	הרצתה 0 %	השתתפות 0 %	הגשת עבודה 60 %	הגשת תרגילים 40 %	הגשת דו"חות 0 %	פרויקט מחקר 0 %	בחנים 0 %	אחר 0 %
---------------------------------	-----------	-------------	-----------------	-------------------	-----------------	-----------------	-----------	---------

מידע נוספת / הערות: